

TEMA

100 anys d'una revolució

Aquests dies a la UIB es du a terme l'interessant cicle «100 anys de la Revolució Russa: els fets i les seves conseqüències», que inclou conferències, pel·lícules i una lectura poètica. Trobareu els actes a cedoc.uib.cat

1917-2017: un segle amb vida pròpia

✦ Xavier Jiménez González *

Cent anys han transcorregut des de l'esclat de la Revolució Russa del 25 d'octubre (segons el calendari julià que encara es mantenia vigent de l'antic imperi dels tsars), un succés històric clau que va marcar l'esdevenir polític, econòmic i cultural de la nova Rússia –futura URSS–, i que conjuntament amb el conflicte de la I Guerra Mundial va

establir un nou ordre territorial a la vella Europa.

Per reflectir aquest convuls període, l'Àrea d'Història Contemporània del Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts (Facultat de Filosofia i Lletres) de la Universitat de les Illes Balears, ha organitzat unes jornades que inclouen en el seu programa la projecció de quatre títols que radiografien de manera divergent tota aquella etapa.

En dies anteriors s'han passat films com *Octubre* (1927), *Doctor*

Zivago (1965) o *Reds* (1981). La primera és un homenatge institucional estrenat 10 anys després dels fets, i amb el que es pretenia oferir un reconeixement a la revolució del poble.

El segon film, dirigit per David Lean, és una mostra del millor cinema de Hollywood –pressupost, repartiment, tècnics–, que mostrava la vida del personatge protagonista al llarg del començament del segle

XX, una història més convencional que se servia del dramatisme d'aquell període per mostrar les vicissituds d'una història d'amor. La proposta de *Reds* estava basada en la vida de John Reed, periodista que el 1919 va publicar *Deu dies que trasbalsaren el món*, relat dels anys de la revolució i dels canvis irreversibles originats a causa de la revolta encapçalada per Trotski i

Lenin.

El 18 d'octubre, el cicle universitari tanca amb la projecció de *Admiral*, una producció russa de l'any 2008 que mostra el paper de l'exercit blanc contrari a la revolució –poc habitual a la pantalla–, que va lluitar a la guerra civil que va esclatar a Rússia arran de l'aixecament bolxevic (1918-1922).

* Documentalista i professor de la UIB

TEMA

Efectes inesperats de les recerques

Dos grups d'investigadors de la Facultat de Medicina de la Universitat de Washington i la Universitat de Califòrnia han conclòs en un estudi publicat en *Journal of Experimental Medicine*, que el virus del Zika podria ser útil per atacar cèl·lules canceroses en el cervell

Zika terapèutic

✦ Jordi Reina Prieto *

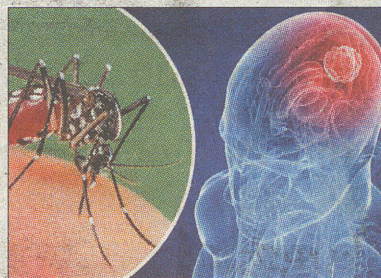

El glioblastoma és un dels tumors més freqüents i de major malignitat que afecten el cervell de les persones. Malgrat totes les teràpies existents, l'esperança de vida no supera els dos anys.

L'epidèmia de Zika, causada per aquest mateix virus, ha permès conèixer i analitzar la seva capaci-

tat per infectar i destruir les cèl·lules cerebrals. Així una de les principals complicacions de la dona embarassada infectada pel virus Zika és la microcefàlia del nou-nat.

Els estudis en ratolins han analitzat la capacitat oncolítica i destructiva del virus Zika sobre les cèl·lules mare causants i mantenedores del glioblastoma cerebral. A diferència d'altres virus neuròtrofs, com el West Nile o el Dengue, el virus Zika només infecta i destrueix les cèl·lules tumorals

i no les normals. La inoculació intratecal d'aquest virus modificat genèticament en ratolins amb glioblastoma induït, ha demostrat un augment dels dies de supervivència i unes majors taxes de recuperació sense seqüeles greus. S'ha pogut comprovar que aquesta activitat citolítica és totalment selectiva sobre les cèl·lules mare gials i no sobre les diferenciades.

Per això se li pot considerar com un vector dirigit i específic sense complicacions o seqüeles neu-

rològiques. Encara es desconeix quin és el receptor específic del virus i en què cèl·lules neuronals és present.

Aquests resultats suggereixen que a causa del especial tropisme del virus Zika per les cèl·lules neuroprogenitores oncogèniques, es podria utilitzar com a viroteràpia associada a quimioteràpia cerebral.

En el futur el virus Zika atenuat genèticament podria ser una nova eina terapèutica en diferents tumors cerebrals. No obstant això, els estudis animals s'han de confirmar en primats no humans i posteriorment en un assaig clínic humà controlat. Aquesta possibilitat demostra que el coneixement patogènic dels nous virus permet reorientar-los cap al benefici humà.

* Professor de Virologia del Hospital Universitari Son Espases

TEMA

La tasca d'un gran lingüista

Avui 10 d'octubre, commemorant el naixement del lingüista i editor ciutadellenc, es duran a terme tot un conjunt d'activitats temàtiques a Mallorca i Menorca per recordar la seva figura i la seva gran tasca de recuperació i promoció de la nostra llengua

II Dia Francesc de Borja Moll

✦ Tomeu Canyelles Canyelles *

El llegat de Francesc de Borja Moll Casasnovas (Ciutadella, 1903 – Palma, 1991) perviu, encara, com una contribució cultural de primer nivell que no només ha estat essencial per a l'estudi i la defensa de la llengua: la seva obra ha estat un element clau per a la recuperació de la cultura popular amb la publicació de les rondalles mallorquines, contes populars de tradició oral. A tal efecte, no es pot obviar la seva important tasca editora: des del

1934 fins el 2014, l'Editorial Moll publicà prop de mil dos-cents volums. Amb la finalitat de preservar aquest valuós llegat i difondre les múltiples aportacions culturals realitzades pel savi ciutadellenc, a finals del 2015 es va crear com a iniciativa de la societat civil la Institució Francesc de Borja Moll, entitat impulsora d'una celebració anual –el 10 d'octubre– que, coincidint amb el naixement del propi Moll, permeti projectar la seva vida i obra.

Després de l'experiència de l'any passat, el II Dia Francesc de Borja Moll representa una passa endavant amb la programació d'una

sèrie d'actes que, al llarg del dia d'avui, tindran lloc tant a Mallorca (Presentació a l'IES Francesc de Borja Moll de Palma; Contarondalles a la Ciber Aula de l'Hospital Son Espases; narració i escenificació de rondalles a Manacor) com Menorca (Acte de retorn del bust al Pati de Sant Pau, Ciutadella). La reivindicació del seu llegat es fa extensible durant tot el mes d'octubre gràcies al concurs 'Rescatamots', que aprofundeix en el lèxic de les rondalles mitjançant embarbussa-

ments, i un complet programa d'activitats a tot l'arxipèlag amb la participació de centres educatius i biblioteques. El 20 d'octubre, l'Espai Mallorca (Barcelona) acollirà una altra activitat relacionada ('El pi de les tres branques') a un acte en el què hi participaran Isidor Marí i Joan Veny.

A tal efecte, la Institució Moll ha engegat una web sobre aquest dia commemoratiu que, sumada a les xarxes socials, permetin als usuaris estar informats del transcurs d'aquests esdeveniments. S'ha de valorar positivament que iniciatives com aquestes no només permetin aprofundir en el perfil humà i professional d'una de les personalitats més importants de la cultura i la llengua catalana: són eines necessàries per reivindicar i fomentar entre els més joves un major coneixement sobre la nostra tradició literària.

* Doctor en història i màster en comunicació